

INTERVIU

Yuri KORDONSKY

„Venirea mea la
București
parcă ar fi o
întoarcere
acasă”

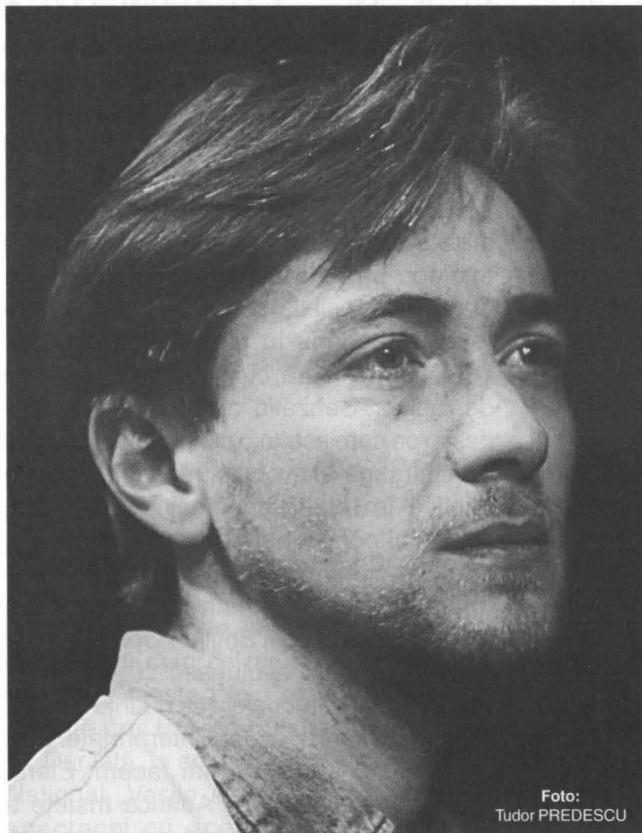

Foto:
Tudor PREDESCU

Yuri Kordonsky, regizor și actor la Malăi din Sankt Petersburg, a fost invitat de direcția Teatrului „L.S. Bulandra” să monteze spectacolul *Unchiul Vania* de A.P. Cehov. S-a născut la Odesa, în 1966, unde a absolvit Universitatea, Facultatea de Matematică. În 1989 a intrat la Academia de Teatru din Sankt Petersburg, Secția actorie și regie teatru și film, Facultatea de Regie, clasa profesorului Lev Dodin. A jucat în câteva spectacole mari, dintre care *Gaudeamus*, prezentat și la București, acum șase ani, în cadrul Festivalului Uniunii Teatrelor din Europa. Activitatea regizorală include producții realizate la Sankt Petersburg, dar și la Classika

Theatre din Washington DC. În ultimii ani a participat la *work-shop*-uri organizate în Spania și Germania de Uniunea Teatrelor din Europa pentru tineri actori. A susținut, la Sankt Petersburg, un atelier de creație pentru tineri regizori din teatrele membre ale aceleiași Uniuni.

În *Unchiul Vania* au fost distribuiți actorii Horațiu Mălăele, Victor Rebengiuc, Mariana Mișuț, Irina Petrescu, Cornel Scripcaru, Ana Ioana Macaria, Ionel Mihăilescu, Anca Sigartău, Andreea Bibiri, Șerban Pavlu și Marius Chivu. Decorurile și costumele la spectacol poartă semnătura scenografei Elena Dmitrakova, de asemenea din Rusia.

Maria Sârbu: *Sunteți discipolul lui Lev Dodin, montați și jucați pe scena teatrului pe care îl conduce acest mare regizor. După experiența cu actorii ruși și actorii americani, cum este să lucrezi cu actorii români, cum vă simțiți în anturajul lor?*

Yuri Kordonsky: Sunt din Odesa și venirea mea la București parcă ar fi o reîntoarcere acasă. Nu am sentimentul că mă aflu într-un loc nou. În Sankt Petersburg m-am stabilit fiind deja om matur, dar vă mărturisesc că în 12 ani nu m-am adaptat iernilor din orașul de pe Neva. Le suport foarte greu. Referitor la experiența mea cu actorii americani, aceasta diferă mult de experiența pe care o am cu actorii ruși. România, însă, este mult mai aproape de ceea ce facem noi la Malăi Teatr. Europa este pătrunsă, într-un fel sau altul, de tradiții asemănătoare, iar America este îndepărtată de teatrul european, pe care îl cunoaște foarte puțin, deși manifestă interes, de exemplu, pentru școala rusă de teatru.

Americanii au convingerea, totuși, că teatrul lor este construit după sistemul Stanislavski și că ei păstrează curat acest sistem. În realitate, nu e chiar așa. Altele sunt acolo principiile ritmului de lucru la spectacol, adică se montează foarte repede. Influența comercială.

M.S.: *Jucați și montați spectacole într-un teatru prestigios. Pledați pentru teatrul de repertoriu sau pentru teatrul pe proiecte?*

Y.K.: În Rusia există în prezent aceleași probleme privind reforma în instituțiile de spectacol, dar toate încercările de a reforma teatrul nu au dat rezultate. Cred că ar fi foarte rău, sau chiar o catastrofă, dacă vom pierde teatrul de repertoriu. Vom pierde în general teatrul.

M.S.: *Cum a fost trecerea de la informatică la actorie și regie?*

Y.K.: Sângeroasă, așa spune. De fapt, totul a început la 10 ani, când am jucat într-un film pentru copii, după care au urmat și altele. Când am intrat la Facultatea de Matematică a Universității din Odesa eram sigur că mi-am ales în viață calea cea dreaptă, dar m-am plictisit repede. Am început să frecventez teatrul studentesc, formând chiar o trupă a mea. Am participat și la emisiunile televizate ale Clubului celor veseli și ingenioși (KVN), foarte populară la televiziunea unională din fosta URSS. Ne numeam „gentlemenii din Odesa”. Unii dintre foștii mei colegi fac *show-uri* la televiziune, alții au plecat în străinătate, iar eu m-am întors din drum, alegând arta teatrală. Pentru părinți a fost neașteptat. Doar două luni am lucrat ca programator. În acel moment știam deja multe despre teatru, citeam, văzusem și spectacole la Moscova, Petersburg, mergeam special să le văd în timpul vacanțelor. Știam că Lev Dodin forma, în 1989, o promoție. Am intrat din primul an la regie, terminând astfel, în 1995, cea de-a doua facultate.

M.S.: *Cum ați ajuns să montați „Unchiul Vania” la Teatrul „L.S. Bulandra”?*

Y.K.: Am cunoscut-o pe Cătălina Buzoianu în Germania, unde conducea un seminar al tinerilor artiști din teatre-membre ale Uniunii Teatrelor din Europa. La sfârșit, am făcut un schimb de impresii, că ar fi bine dacă cei prezenți ar merge în diverse țări să monteze. Peste un an am primit o scrisoare de la directorul Teatrul „L.S. Bulandra”, care mi-a spus că doamna Buzoianu i-a vorbit despre mine și că el dorește să mă invite să realizez un spectacol.

M.S.: *Alegerea piesei vă aparține?*

Y.K.: Eu am propus două texte de Cehov și conducerea teatrului a ales *Unchiul Vania*.

M.S.: *Ați jucat în „Platonov” de Cehov, dar ați montat vreodată Cehov?*

Y.K.: Nu. Ca regizor e primul spectacol Cehov, în afară de lucrările studentești.

M.S.: *Cum ați gândit inițial această creație?*

Y.K.: Concepția pentru mine înseamnă să citești foarte atent piesa și să încerci să înțelegi ce a scris autorul. Prin ce metode ne vom exprima, clasice sau de avangardă, nu contează. Totuși, noi, actorii și regizorii, suntem oameni moderni și ne manifestăm, prin ceea ce facem, sentimentele de astăzi, relațiile de astăzi, experiența de astăzi. Cred că textul lui Cehov trebuie să fie viu și nu un muzeu.

M.S.: *De ce ați ales să montați o operă clasică?*

Y.K.: Pentru că îmi place foarte mult. Sunt puține texte contemporane foarte bune. Am citit multe piese rusești noi, însă nu m-au emoționat. Se spune că ar fi un alt limbaj teatral.

M.S.: *Ține de pregătirea în facultate?*

Y.K.: La Academie făceam și spectacole bazate pe literatura contemporană, chiar mai mult decât pe cea clasică. Lev Dodin întotdeauna încerca să le alterneze. La clasici sunt abordate marile probleme sociale, foarte actuale, de aceea există un viu interes pentru montarea lor, iar dramaturgia contemporană, după părerea mea, pare mică.

M.S.: *În „Unchiul Vania” ați distribuit actori mari: Victor Rebengiuc, Mariana Mihuț, Irina Petrescu, Horațiu Mălăele și alții. Cum a fost, totuși, întâlnirea cu asemenea actori?*

Y.K.: Nu știu dacă lucrează tot așa la toate spectacolele, dar au repetat cu dăruire totală, cu multă dorință și energie. Acești artiști nu întâmplător au ajuns stele, pentru că

într-adevăr sunt stele. Sunt mari actori. Mă refer la cei care sunt în spectacol, dar știu că trupa Teatrului „L.S. Bulandra” este puternică. Am lucrat cu ei cum sunt obișnuit să lucrez acasă. Școala mea este de a-l face pe actor, alături de regizor, autorul spectacolului. El trebuie să fie sută la sută autorul rolului său, să joace cu sentimentul că el a creat acest spectacol. Nu știu în ce măsură îmi reușește acest lucru, dar încerc. Uneori actorul mă întreabă la repetiții, de exemplu, pe ce scaun să se așeze. De obicei, răspund „nu știu”. Pe care vrei, pe acela te așezi.

M.S.: *Îi dați liberatea totală.*

Y.K.: Nu am aplomb de regizor, nu am pretenția să fiu stăpânul spectacolului. Doresc doar ca acest spectacol să iasă bine. Un singur om nu-l poate face. E nevoie de mai multe opinii, chiar de conflict. Prefer discuțiile asupra spectacolului, iar atunci când un actor își spune punctul de vedere, întotdeauna îl ascult și dacă are dreptate accept părerea lui.

M.S.: *Actorii de la „Bulandra” și-au manifestat entuziasmul în ceea ce privește stilul dumneavoastră aplicat la repetiții.*

Y.K.: S-a lucrat bine, nu pentru că eu aș fi bun.

M.S.: *Scenografia aparține unei creatoare tot din Rusia, Elena Dmitrakova. Ați mai colaborat cu ea?*

Y.K.: Este pentru prima dată. Ne-am gândit mult la decorurile acestui spectacol, înainte de a veni în România. Consider că în procesul creării decorurilor începi să cunoști mai bine piesa și este o etapă importantă în lucrul asupra viitorului spectacol.

M.S.: *Faceți și dramatizări de texte?*

Y.K.: Am lucrat un text de Dostoievski, în Statele Unite, precum și unul de un autor israelian, la Sankt Petersburg.

M.S.: *Cum este astăzi publicul în Sankt Petersburg?*

Y.K.: Foarte bun. E cel de dinaintea anului '90 și sălile sunt pline. Aceasta se întâmplă pentru că prețul билетelor este foarte mic și oricine își poate permite să meargă la teatru. Deși teatrele sunt foarte sărace și nu au bani pentru producții, nu pot ridica prețul la bilete. Ar pierde spectatorii. Este aceeași problemă ca și aici, în România. La noi există un public de intelectuali, care dau încredere, exprimându-și astfel dorința ca teatrul să nu moară. Desigur, teatrul nu întotdeauna justifică un asemenea credit, dar uneori publicul mulțumește și pentru un spectacol prost.

M.S.: *Care sunt teatrele mari în Sankt Petersburg, la concurență cu Malai Teatr?*

Y.K.: Teatrul Mare Dramatic, care a fost condus mult timp de vestitul regizor Tovstonogov, acum plecat din viață. După moartea marelui creator, teatrul a avut momente grele, dar s-a reușit depășirea obstacolelor, spre deosebire de alte teatre, părăsite de liderii lor. De exemplu, „Lensovet”, după retragerea lui Vladimirov, nu mai are aceeași strălucire. Aș numi și alte teatre de succes, precum „Alexandrinski”, „Na Liteinai” ș.a.

M.S.: *Au apărut noi teatre în Sankt Petersburg?*

Y.K.: S-au înființat mici companii, unele în scop comercial, altele reunind grupuri de actori care s-au săturat să tot șomeze, prezentând mai degrabă spectacole aproape gratuit. De obicei, teatrul continuă să evolueze în tradiția clasică, în limita marilor teatre de repertoriu care aveau o epocă de strălucire și în perioada sovietică. Apar noi regizori, noi actori, dar în același sistem.

M.S.: *Învățămintul artistic s-a schimbat sau se predă după aceeași metodă?*

Y.K.: În metoda de predare nu sunt schimbări, dar în calitatea predării există. În ultimii zece ani au plecat din viață o întreagă pleiadă de minunați profesori. O școală bună întotdeauna e compusă din personalități. Dacă ele există, atunci și școala există. Mă refer, desigur, la Academia de Teatru din Sankt Petersburg, al cărei nivel a crescut

mult. Au plecat adevărații pedagogi trimiși de Dumnezeu. Iar acum se dau niște salarii atât de mici, încât nici oamenii care au energie, forță, talent nu mai pot rezista. Sunt nevoiți să lucreze spectacole, să-și găsească de lucru la televiziune sau în altă parte. Mi se pare că în România e la fel.

M.S.: *Cum rezistă Malâi Teatr, condus de Lev Dodin?*

Y.K.: Sponsorul principal al teatrului nostru este combinatul petrochimic –, o uriașă întreprindere în frunte cu un președinte – petrolist, un om de afaceri, bancher, dar îndrăgostit de teatru ca un copil. Sunt, însă, puțini asemenea oameni.

M.S.: Spectacolele montate de Lev Dodin au o viață foarte lungă. Cărui fapt se datorează? *Gaudeamus*, spectacolul pe care l-am văzut în 1995 la București, încă se mai joacă.

Y.K.: De 11 ani se joacă. În luna iunie va avea loc reprezentația cu numărul 400. Cu acest prilej, la teatru va fi o mare sărbătoare. Spectacolele trăiesc mult, fiindcă se lucrează mult la ele. Se depune o muncă enormă, care, desigur, se reflectă asupra calității spectacolului. De asemenea, *Frați și surori* e în repertoriu de 15 ani. Câteva generații au văzut această creație. La reprezentațiile cu *Gaudeamus* vine o echipă de fani, elevi de cincisprezece ani, care au văzut de 10–12 ori spectacolul.

M.S.: *Ce e nou la Malâi Teatr?*

Y.K.: Lev Dodin repetă la *Pescărușul*. În iunie va fi premiera. În paralel, se lucrează la alte două producții.

M.S.: *Ce proiecte aveți pentru stagiunea viitoare?*

Y.K.: Am o ofertă din Washington, unde mi s-a propus să montez și să predau un curs la o școală de teatru. Probabil voi pune în scenă *Căsătoria* de Gogol.

Maria SÂRBU

